N°. 397. 1854.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIËN:
Van één tot zes regels . . . . . . f 1.00.
Voor elken regel meer . . . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegelgeld daaronder begrepen.

ZONDAG 3, MAANDAG 4 SEPTEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . „ 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement f 70, Ned. Cour.

Begrooting der gemeente 's Gravenhage, voor 1855.

INKOMSTEN.

1e HOOFDST. Ontvangsten wegens vroegere diensten . . . . f 10,552.72½ (1)
2e HOOFDST. Opbrengsten van belastingen en heffingen:
Afd. I. Opcenten op 's Rijks directe belastingen . . „ 36,100.00 (2)
„ II. Plaatselijke directe belastingen . . Nihil.
„ III. Belastingen op voorwerpen van verbruik . „ 531,400.00 (3)
„ IV. Heffingen voor 't gebruik van openb. plaatsen, wegen, werken of inrigtingen . „ 44,250.00 (4)
„ V. Andere belast. en heffingen, niet begrepen onder eene der vier voorgaande heffingen . „ 700.00 (5)
3e HOOFDST. Baten en opkomsten, spruitende uit gemeente-eigendommen en bezittingen . „ 38,269.54 (6)
4e HOOFDST. Ontvangsten van verschillenden aard en toevallige baten . . . . „ 35,809.84½ (7)
5e HOOFDST. Buitengewone ontvangsten . . . . „ 50,200.00 (8)

Totaal der inkomsten . f 747,281.11

(1) Batig saldo der laatst vastgestelde rekening f 10,552.72½.

(2) 5 opc. op de hoofds. der belast. op de gebouwde eigend. f 10,200; 5 opc. op de hoofds. der bel. op de ongebouwde eigend. f 500; 7 opc. op de hoofds. der bel. op het personeel f 25,400.

(3) 167½ opc. op de tarwe f 188,000; 122½ opc. op de rogge f 5100; 160 opc. op het geslagt f 70,700 en eigen belasting op 't geslagt bij invoer f 20,100; 100 opc. op 't binnenl. gedistel. f 84,901 en eigen belasting bij invoer f 8,900; 100 opc. op 't buitenl. gedest. f 6,400 en eigen bel. bij invoer f 3,800; bel. op den wijn f 37,000; op den turf f 45,000; op de steenkolen f 46,800; op het brandhout f 14,700.

(4) Opbrengst van tollen en straatgelden bij gaardering f 8,600; van kaaijen en havengelden f 9,800; van banken in hallen, op markten etc. f 5,900; van het gebruik of genot van andere bezittingen f 350; van de begraafplaatsen f 5800; leges en voordeelen der gem.-secretarie f 1800; van het minerval aan 't gymnasium f 11,400; van schoolgelden f 600.

(5) Heffing wegens de zegelgelden voor de belastingen f 700.

(6) Huur van huizen etc. f 6562; huur of pacht van landerijen etc. f 2225.25; opbrengst van den houthak f 1500; renten van inschrijv. op het grootboek f 18,025; van geleende gelden f 7441; opbrengst van grasverpachtingen f 128; van het badhuis te Scheveningen f 2088,79; recognitiën van veerschippers f 200.

(7) Tienden, cijnsen en erfpachten f 6,007,92½; pacht of opbrengst van den haardasch, vuilnis etc. nihil; boeten van politie, militie enz. f 200; wegens overtred. in zake van pl. belast. f 100; vergoeding voor perceptiekosten wegens de invordering van de rijksacc. op gemaal en geslagt f 5,500; teruggave van 't Rijk wegens voorschotten aan militiepligtigen en verlofgangers f 300; vergoeding van 't Rijk voor 't gebruik van kazernen, stallen enz. f 4,800; opbrengst van het *Dagblad van 's Gravenhage* f 11,900; aandeel van andere gemeenten in de kosten van onderhouding enz. het kantonnaal huis van bewaring enz. f 1,92; ontv. wegens onderwerpen van gemengd beheer f 1000; idem van bedeelingen voor andere gemeenten f 4000; retribut. van publieke huizen en vrouwen f 1000; transportkosten en bedelaars, *nihil*; andere ontv. niet tot de bovenst. behoorende f 1000.

(8) Ontvangst van den verkoop van gemeente-eigendommen f 200; Toelage des Konings aan den franschen schouwb. f 20,000; Voorschot uit de fondsen in de bank van leening f 30,000.

UITGAVEN.

1e HOOFDST. Huishoudelijk bestuur.
Afd. I. Bezoldigingen, presentiegelden etc. van personen in het dagelijksch bestuur der gem. werkzaam . . f 56,002,50 (9)
„ II. Andere kosten van dagel. bestuur . „ 20,458.00 (10)
2e HOOFDST. Kosten voor werken en inrigtingen tot openbare diensten bestemd . . . . „ 70,510.00 (11)
3e HOOFDST. Kosten voor eigendommen, welke de gem. naar het burgerlijk regt bezit, met de deswege verschuldigde lasten . . . . „ 90,793.30 (12)
4e HOOFDST. Kosten van invordering der plaatselijke belastingen, of middelen en teruggaven deswegens . . . „ 35,430.00 (13)
5e HOOFDST. Kosten der openbare veiligheid en van de brandweêr . . . . . . „ 113,585.60 (14)
6e HOOFDST. Kosten der plaatselijke gezondheidspolitie . . . „ 1,600.00 (15)
7e HOOFDST. Kosten voor het onderwijs en ter bevordering van kunsten en wetenschappen „ 61,152.50 (16)
8e HOOFDST. Kosten voor het armwezen, mitsgaders subsidiën en bijdragen aan onderscheidene daarmede in verband staande instellingen . . „ 249,311.00 (17)
9e HOOFDST. Renten en aflossingen van geldleeningen, mitsgaders alle verdere opeischbare schulden der gemeente . „ 24,633.50 (18)
10e HOOFDST. Andere uitgaven, niet onder de vorige hoofdstukken begrepen . . . . . „ 15,230.44 (19)
11e HOOFDST. Onvoorziene uitgaven . . „ 8,500.00 (20)

Totaal der uitgaven f 747,206.84

BALANS.

Plaatselijke inkomsten	f 747,282.11
Plaatselijke uitgaven	- 747,206.84
Waarschijnlijk batig saldo	f 75.27

(9) Jaarwedde van den burgem. f 5000; van de wethouders f 4000; secretaris f 3000; ontvanger f 4000; agent van kazernering f 1200; bouwkundige en opzigters der gebouwen f 8220; ambt. en bed. der secretarie f 12,650; concierge en boden f 3625; kaai- en havenmeester f 2450; klokkenist f 400; keurders, wegers enz. f 6470; sluiswachters enz. f 120; secret. en knechts der wijken enz. f 4200; schrijfloonen f 400; reis- en verblijfkosten f 180; adsist.-comm. bij het werk der patenten f 87.50.

(10) Licht en brandstoffen f 750; schrijf- en bureau-behoeften f 800; druk- en bindwerk f 3000; briefporten enz. f 100; onderhoud en schoonmaken van 't vertrek, bestemd voor de verg. van den raad, en van B. en W. en voor den secret. der gem. f 1360; onderhoud en aankoop van meubelen voor die vertrekken f 450; registers v. d. burgerlijken stand f 1000; dubbelen der leggers en plans van 't kadaster f 292,50; bevolkingregisters f 50; kiezerslijsten en kiesverrigtingen f 1800; aanplakken en omroepen f 60; abbon. op Staatsbl., prov. blad en dagbladen f 75; uitgifte van 't prov. en gem. dagblad f 10.020; zegels van registers etc. f 200; boekwerken, kosten van acten etc. f 200; tellen van 't vee, opwinden van de klok etc. f 150.50; advert. in andere dagbladen f 150.

(11) Onderhoud van straten enz. f 14 214; van wegen en voetpaden f 7.97½; van wandelplaatsen etc. f 3190; van bruggen en overzetveeren f 5900; van pompen en riolen f 4230; van havens, vaarten, kaaimuren enz. f 27,720; van klokken, horologiën etc. f 1290; aanleg der algem. begraafplaats f 640, onderhoud f 512, kosten van begraving. f 2424.

(12) Onderhoud van huizen, torens, poorten enz. f 11.706; van kazernen en stallen f 12.352.50; dag- en weekgelden van werklieden en kosten der fabrijcage f 18.500; grondlasten wegens eigend. der gem. f 3250; dijk- en polderlasten f 350; regten en recognitiën f 450; ontv. kosten van renten f 185; kosten der zeebad-inrigting te Scheveningen f 3000; kosten van den schouwburg f 41.000.

(13) Kosten van toezigt en van invordering der pl. belast. f 34,530; vergoeding aan 't Rijk van 2½ ten honderd van 't onzuiver bedrag der opcenten, ten behoeve der gem. geheven op de grondbel. over 1855 en op de personele bel. over 185⁴/₅ f 900.

(14) Jaarwedden van de commiss. v. politie en kosten der dir. f 6,400; inspecteurs, dienaars van politie, veldwachters f 21,350; kleeding en wapening van dezen f 2,800; nacht- en stille wachten f 9210; onderhoud der wachthuizen en vuur en licht f 1050; lantaarns en verdere verlichting f 51,600; brandspuiten f 1300; brandspuitlieden en beambten f 4500; schutterij f 14,975,60; kosten voor 't huis van bewaring f 400.

(15) Toelage aan de pl. geneesk. Comm. f 150; kosten van toezigt en onderzoek der openb. huizen f 1200; afmaken van vee, honden, paarden, enz. f 250.

(16) Gymnasium f 19,650; onderwijzers, ondermeesters enz. f 15,500; vuur en licht in de scholen f 1700; onderhoud van scholen en meubelen f 6,072,50; onderwijs aan kinderen van onvermogende niet bedeelde ouders f 2230; onderwijs in kunsten en wetenschappen f 9,400; bewaarscholen f 5,300; prijsuitdeelingen f 1300.

(17) Doctoren, heelmeesters, vroedmeesters, etc. f 5,430; tract. van apotheker en bed. f 2781, geneesmiddelen f 10,975, vestiging, transportkosten, enz. in de Kol. der M. v. Weldad. f 11,000; vervoer en verpleging van arme en zieke doortrekkende reizigers f 100; verpleging van arme krankzinnigen f 13,500; subsidiën aan armbesturen f 135,950; aan werkhuizen enz. f 9,075; bijdrage in de uitdeeling van spijzen f 20,000; gast- en ziekenhuizen f 21,000; winterarbeid van behoeftigen f 12,000; restit. van bel. aan godshuizen en armbesturen f 7,500.

(18) Renten van bijzondere geldleeningen f 2,602,50; aflossing van idem f 1400; pensioenen en lijfrenten f 20,631.

(19) Kamer van kooph. en fabrijken f 4000; lotingen van nat. milit. en schutterijen f 100; ijk en herijk van maten en gewigten f 50; openbare vermakelijkheden f 400; assurantie der gebouwen f 1,683,48; kosten op het voeren v. processen f 500; uitkeering aan 't Rijk van het aandeel in de kwade posten wegens de dir. bel. f 1900; ophalen v. asch en vuilnis f 790; recogn. aan 't burgerlijk gasthuis f 200; regt der groote Kerk op ¼ der vischmarkt f 200; reis- en verblijfkosten aan mil. en verlofg. f 300; restit. van pers. bel. aan ambtenaren f 147,46; schadeloosst. aan kerken voor 't ophouden der begravingen f 1,969,50: uitkeering aan 't pensioenfonds en aan de onderwijzers van 't gymnasium f 2400; schadeloosst. aan godshuizen voor den tol op den Scheven. weg f 90; Premiën voor paarden- en beestenmarkten f 500.

(20) Tot overschrijving, voor zooveel noodig, op N°. 64 1e hoofd. II afd. art. 2; N°. 65 1e hoofd. II afd. art. 3.; N°. 79, 1e hoofd. II afd. art. 19: No. 105, 5de hoofd. art 6; No. 123, 8ste hoofd. art. 3; No. 138, 10e hoofd. art. 5 en op No. 150, 10 Hoofd. art. 21.

De Nederlander heeft *op de gewone wijze* gehandeld ten aanzien onzer beschouwingen van het adres omtrent de *Theologische faculteiten.* Zij worden beoordeeld in een *ingezonden* stuk, niet in haren zamenhang, maar met aanhaling van enkele zinsneden.

In No. 1277 wordt door een ongenoemd schrijver, die zelfs schroomt door initialen eenige aanduiding te geven, op verbolgen toon ons gevoelen uitgemonsterd over „de heilzame strekking van het bedoeld „adres, om namelijk, zoo wij hopen, de bestaande „spanning in het Hervormde kerkgenootschap te doen „ophouden„.

Wij hadden gaarne gezien, dat *de Nederlander* onze beschouwingen in haar geheel had overgenomen; maar zij heeft, niet ten onregte welligt, gevreesd, dat onze redeneringen een ongewenschten indruk konden achterlaten.

Wij worden door *de Nederlander* altijd onbillijk behandeld; geen wonder, dat ongenoemde schrijvers dat voorbeeld volgen.

Het kan effect maken bij de menigte, die niets anders dan *de Nederlander* leest of mag lezen, als men vraagt:

„Is dit dan nu waarlijk al de raad en al de troost, „welke zij, die zich met zooveel ophef *de constitutionneelen* noemen, weten te geven aan eene mishandelde „Kerk, die met hare tegenwoordige belijdenis drie eeuwen „oud is, en, op grond der historie en der Grondwet, „*regt* vraagt bij de Regering en bij hare kerkbesturen?„

Wij weten niet en zeker niemand, die tot de constitutionnelen geacht kan worden te behooren, dat er bij de Regering door de magt, die de Kerk vertegen-

woordigt, — en deze zal toch wel de eenige bevoegde zijn, om voor de Kerk en in haar belang op te treden, — regt gevraagd is; ja zelfs wordt door niemand dan door *enkele* leden, in vergelijking van de groote menigte, geklaagd over de *mishandeling*, die de Kerk wordt aangedaan. In zulk een geval zou de Koninklijke waakzaamheid of bescherming kunnen worden ingeroepen.

Maar toen ruim een jaar geleden het regt of de pligt der Regering, met betrekking tot de onderscheidene kerkgenootschappen, op aandrang der anti-revolutionaire partij, *wettig* moest geregeld worden, kon immers door de woordvoerders der partij in de Tweede Kamer, bij een doeltreffend amendement, ook de wijze of de voorwaarde in de wet zijn opgenomen, waarop en waaronder de tusschenkomst der Regering in kerkelijke zaken zou plaats hebben, bijv. bij verschil tusschen de gemeente en haren kerkeraad, tusschen een provinciaal en een klassikaal bestuur, enz., waarvan eene schets in *de Morgenster* voorkwam.

Toen was er veel kans tot het welslagen van zulk eene wetsverbetering; want er bestond homogeniteit tusschen de mannen van *de Nederlander* en *de Morgenster*, ten aanzien van het *jus in sacra* of *circa sacra*, immers wanneer het niet-Protestanten gold.

Kan men nu meer verlangen, dan de wet van September 1853 aan de hand geeft? Dat men zich op die wet beroepe, zoodra men bescherming van den Staat behoeft.

De ongenoemde briefschrijver, welligt hartstogtelijk petitionaris bij de April-beweging, geen bevrediging vindende in dat zoogenaamde nationale protest, beproeft de tusschenkomst des Konings te verdedigen door een schelklinkend beroep op het *regt* der gemeente. Wij vragen: waar is de Gemeente, waar is de Kerk?

Zelfstandige regeling van eigen beheer staan wij voor op kerkelijk gebied. De anti-revolutionaire partij achtte de Kerk in gevaar, toen men in armenzaken een wettelijk oppertoezigt van den Staat voordroeg. Hoe zou het gaan, zoo men meer dan van stoffelijke zaken, nu men op leer of belijdenis een *werkzaam toezigt*, dat beslissing des noods in zich sluit, wilde uitoefenen?

Is het dan zoo onzinnig, dat wij zooveel van de waarheid en hare regten durven hopen, dat zij ingang vinde en eene zelfstandige overtuiging wekke bij *de gemeente*, als kerkelijke heerschzucht en willekeur het regt der gemeente poogden te vernietigen?

Maar zoo men zich in zulk eene verwachting te leur gesteld zag, wat zwarigheid om der conscientie wille zich aan te sluiten daar, waar men het wezen en de hoofdzaak van eigene belijdenis terugvindt?

Door de zorg van het *vorig* Ministerie is, bij Kon. besluit van 17 October 1852, het bezwaar weggenomen der verklaringen, „dat men in de kosten van de „eeredienst, mitsgaders in de verzorging van behoeftigen buiten bezwaar van het Rijk zal voorzien, alsmede nimmer eenige aanspraak zal maken op de „bezittingen, inkomsten en regten van het Hervormd „Kerkgenootschap"; want bij dat besluit zijn de bepalingen onder litt. *c* en *d* van het Kon. besluit van 9 Jan. 1841 (*Staatsbl.* n°. 2) ingetrokken.

De ongenoemde schrijver is niet zeer op de hoogte van de zaak; en schijnt evenzeer hoogst bekrompen in zijne beginselen. Al bestond het bezwaar nog, dat uit het besluit van Julij 1836 is voortgevloeid, waarin bestaan dan nog „die bezittingen, inkomsten en regten „van het Hervormde Kerkgenootschap", welke van dat belang geacht worden, dat men zich daarvoor het gemis der vrijheid van geweten kan getroosten?

Wij schromen niet te herhalen, dat boven zulk een rusteloos en vruchteloos ijveren voor het regt der gemeente, door de heeren GROEN c. s., het karakter van de afscheiding ons *eerlijker* en *redelijker* is voorgekomen. *Eerlijker*, omdat de middelen, tot bereiking van het doel aangewend, regtschapen en daarmede in overeenstemming kwamen; *redelijker*, omdat men het *wezen* van een Hervormd Kerkgenootschap niet in *bezittingen* en *inkomsten* toonde te zoeken; maar de *waarheid*, overeenkomstig de subjectieve opvatting, als het criterium van kerkgenootschappelijke vereeniging aanmerkte.

Langs denzelfden weg, dien *wij* aanprijzen, is het Christendom voortgeplant; langs een tegenovergestelden weg, wanneer tijdelijke voorregten den voortgang schenen te moeten begunstigen, of de steun van de magtigen der aarde werd aangegrepen, werd de uitbreiding belemmerd. Als de heerschzucht en de aristocratie der kerkelijken, — betreurenswaardig overblijfsel van een vroegeren kerkelijken toestand, — geheel zal verdwenen zijn en het Hervormde Kerkgenootschap ook van dat onkruid, dat nooit op kerkelijk, nooit op Christelijk gebied mogt kunnen tieren, zal zijn gezuiverd, zal meerdere toenadering gevonden worden. *Juist* in dat zoogenaamd ijveren voor *het regt* der gezindheden van de anti-revolutionaire partij, juist in dien voor het Christelijk gemoed onverdragelijken strijd over inkomsten en bezittingen, zien wij de sporen van die heerschzucht en die aristocratie. Ons walgt het van zooveel onchristelijke als onder die vormen dat exclusivisme, die vromigheid gevonden wordt. Zoo men zich verheft op de daden der vaderen: het is een ontaard kroost, dat de vrijheid niet boven den dwang verkiest. Wij oordeelen niemand, maar die uit innige overtuiging het Hervormd Kerkgenootschap verlaat, omdat hij het wezen en de hoofdzaak zijner belijdenis er niet in meent te vinden, die zich daar aansluit, waar hij overeenstemming aantreft: hij is en blijft, in ons oog, redelijker, dan die, om des voordeels wille of uit eerzucht, zijne overtuiging onderdrukt. Met meer grond kunnen wij ons beroepen op *de grondwet des Christendoms*, dan de ongenoemde schrijver op *de grondwet van het Rijk*.

De Nederlander maakt in No. 1277 weder eene onjuiste gevolgtrekking van hetgeen wij schreven:

„Voor de Regering is het *nuttig* den geest te kennen „van het *oordeel* der Volksvertegenwoordiging en dat „oordeel moet den hoofdinhoud uitmaken van het Verslag „der Commissie, in wier handen het jaarlijksch verslag „omtrent den staat van het onderwijs wordt gesteld."

Kan daaruit nu voor den onbevangen lezer worden opgemaakt:

„De Regering make niet aan de Volksvertegenwoordiging; „neen, de Volksvertegenwoordiging make aan de Regering bekend „de beginselen, die in *gewigtige onderwerpen* moeten worden ge„volgd."

Is niet veeleer de zin, dat het *gemeen overleg* van Regering en Volksvertegenwoordiging ook *als in een voorgeschreven weg*, immers wat het *onderwijs* betreft, uitermate wordt bevorderd, als het verslag der Commissie het oordeel over het bestaande stelsel onverholen openlegt?

Een *gemeen overleg*, dat in een bepaalden zin met het wisselen van stukken bij het onderzoek van regeringsvoordragt kan worden gelijk gesteld.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De telegrafische depêches uit Weenen en Berlijn spreken van niets dan van het antwoord van Rusland op de gedane mededeelingen. Eergisteren meldde de telegraaf, dat volgens een op de Weener beurs algemeen verspreid en aangenomen gerucht, het antwoord van Rusland bij prins Gortschakoff was aangekomen en de aanneming bevatte van de vier vredes-grondslagen, den 8 Aug. gesteld. Gisteren was dit berigt te Weenen gewijzigd; de Czaar nam slechts drie grondslagen aan en behoudt zich het uitsluitende beschermheerschap over de Grieksche Kerk voor. Gisteren avond werd uit Berlijn medegedeeld, dat graaf Renkendorf een weigerend antwoord bragt.

Wij gelooven, dat er evenmin te Weenen als te Berlijn eenig stellig antwoord is aangekomen en dat het antwoord, indien het komt, evenmin geheel toestemmend als weigerend zal zijn.

Uit Konstantinopel wordt over Weenen gemeld (zie Duitsche post), dat bepaaldelijk de expeditie naar de Krim is vastgesteld.

De Fransche *Moniteur* bevat de rapporten over de inneming van Bomarsund. (Zie Fransche post.)

De Engelsche admiraliteit heeft op eene daartoe strekkende vraag geantwoord, dat Odessa en de havens in de zee van Azof streng geblokkeerd zijn of weldra zullen worden.

De *Indépendance Belge* heeft van een zijner lezers te Berlijn een brief ontvangen over de wapening van de Pruissische havens aan de Oostzee. Die wapening (zie Duitsche post) zou alleen geschieden, om in geval van eene mogelijke deelneming van Pruissen aan den oorlog tegen Rusland tegen alle eventualiteiten voorbereid te zijn. Men bevestigt dit ook te Parijs.

Het nadeel, dat de oïdium in de wijngaarden aanrigt, is zóó groot, dat een Keizerlijk decreet het invoerregt van gewone wijnen in Frankrijk tot 25 centimes per hectoliter verminderd.

De correspondentien uit Spanje loopen nog steeds slechts tot den 26 Aug.; omtrent hetgeen later gebeurd is, moet men zich dus bepalen, tot het reeds per telegraaf vermelde. De *Siècle* wil evenwel weten, dat de beweging van den 29sten te Madrid door de telegrafische depeches overdreven is, en dat de gisting, die door het vertrek van Maria Christina, ontstaan was, door de pogingen van de burgerwacht, zonder bloedstorting is gestild.

De *Mérovée*, die den 29 Aug. van Palermo te Marseille is aangekomen, bevestigt niet de berigten van een oproer in Sicilie, die de Maltezer bladen hadden vermeld. Intusschen werkt de revolutionnaire partij, die talrijke en ijverige agenten op Malta heeft, sterk in Sicilie.

De cholera begint in Italie en in den Levant zeer af te nemen.

Eene talrijke vergadering heeft den 29 Augustus des avonds te Kopenhagen plaats gehad van leden van de constitutionnele vereeniging. De vergadering eischt het in beschuldiging stellen van de Ministers, die de nieuwe constitutie hebben geoctroijeerd. Men heeft zelfs besloten de betaling der belastingen te weigeren. Algemeen schijnt de nieuwe constitutie de afkeuring van de Deensche natie te ondervinden.

De *United States* heeft berigten uit New-York tot den 19 Augustus aangebragt. Men meldt de aankomst van den secretaris van de Amerikaansche legatie te Londen, die belangrijke depêches, in betrekking tot den opst... Spanje, medebrengt. De *New-York-Herald* wil weten het Amerikaansche Gouvernement heeft besloten ... opregtsten steun aan de republikeinsche partij in ... te geven.

De berigten uit Mexico loopen tot 3 Aug. Bij eene ont... ting zouden de opstandelingen geslagen zijn. Graaf R... set de Boulbon zou door de Mexikaansche troepen me... man omsingeld zijn en 46 man zouden gedood of ge... zijn. Te Vera-Cruz is eene algemeene ontwapening ... len. Een decreet stelt den invoer vrij van wapen... Vera-Cruz en van levensmiddelen te Tabasco.

In IJucatan duurde de strijd tusschen de blank... de Indianen voort. De troepen van het Gouvernement ... den herhaalde nederlagen geleden hebben.

De stad San-Salvador, die onlangs door eene aardb... verwoest is geworden, zal op vier mijlen afstand ... oude stad, in de vlakte van Santa-Tecla, herbouwd wo...

DUITSCHE POST.

Weenen, 1 Sep. Men meldt op officiële wij... Konstantinopel, dat tot de expeditie naar de Krim be... besloten is. De maarschalk de St. Arnaud vertrekt mo... om het bevel van de expedie-troepen te aanvaarden.

Men meldt van hier aan de *Cölnische Zeitung*, d... 28 Aug. reeds voor de som van 470 millioen in de na... leening was ingeschreven. Men meende, dat het ma... van 500 millioen florijnen bereikt zal worden.

De *Lloyd* deelt mede, dat de generaal de Létang ... hoofdkwartier van den baron von Hess als Fransch ... tair-gevolmagtigde zal blijven.

Berlijn, 31 Aug. Aan de *Indépendance Belge* ... hier een brief gerigt over de wapeningen, die het P... sische gouvernement langs de kusten van de Oostzee ... volen heeft. De schrijver van den brief erkent, dat ... Pruissische gouvernement de steden aan de Oostzee ... bezetten door eenige meerdere troepen; het doet e... forten in staat van verdediging stellen; maar hij zegt ... het bespottelijk zou zijn te denken, dat dit gerigt is t... de vereenigde vloten met hare 3000 stukken gesc... waartegen men zich niet zou kunnen verdedigen.

De ware reden tot die wapeningen is elders geleg... de schrijver meent uit zeer goede bron te weten, d... oorzaak deze is:

« Pruissen heeft, zegt hij, terwijl het pogingen aanw... om eene schikking te verkrijgen van de moeijelijke ... tersche quaestie, verpligtingen te vervullen tengevolg... het tractaat van 20 April en moet het geval niet ui... oog verliezen van een mogelijken oorlog met Rusland. ... de verbonden vloten gedwongen zijn bij het naderen ... den winter uit de Oostzee terug te trekken, zou d... heele Pruissische kust zonder de minste verdediging z... bloot gesteld aan de aanvallen van het kleinste Russisch... logschip dat, ondanks de woelige zee, een aanslag ... beproeven. Welnu tegen de aanslagen van eene ... of zelfs van eene kleine Russische divisie, zijn de ... zorgmaatregelen gerigt, die, naar het schijnt, zoo vee... baren aan het publiek en die maatregelen zijn gehee... doende om het beoogde doel te bereiken.»

Hamburg, 31 Aug. Men meldt de terugkomst ... den generaal Baraguay d'Hilliers te Ledsund, die zic... 21sten had ingescheept met den admiraal Parseval Desc... op het stoomschip *Phlegeton*, om een onderzoek na... kust van Finland te doen. Men voorspelde hieruit d... tegenwoordige veldtogt niet besloten zou worden ... eenigen aanval op het punt, dat de generaals het ... genaakbaar zullen oordeelen. Hetgeen dit oordeel st... is, dat de geheele Fransche artillerie, die tegen Bomar... geopereerd heeft, weder ingescheept is. De Russische ... raals in de golf schijnen dit ook te verwachten en ... nizoenen zijn aanmerkelijk versterkt vooral door kav...

De heer Lygnell is tot burgerlijk gouverneur ... Alands-eilanden benoemd.

Men houdt zich steeds bezig met de onderhande... tusschen Frankrijk en Engeland met Zweden en ... marken. Niets duidt echter aan, dat de laatste mogen... hunne onzijdige houding zullen laten varen.

Het Russische gouvernement heeft, na opneming ... schade, veroorzaakt door het bombardement van ... door de verbondene vloten, de inwoners der stad ... eigendommen geleden hadden, doen schadeloos ste...

De noordelijke Staten van Duitschland verklaren ... zoo men wil, met kracht tegen de mobilisatie va... gedeelte van het bondsleger.

FRANSCHE POST.

Parijs, 31 Aug. Men heeft heden berigten uit ... stantinopel tot den 22 dezer ontvangen. De toebere... tot de expeditie naar de Krim worden met ijver ... zet. De gezondheidstoestand van het leger en de vlo... aanmerkelijk verbeterd sedert de laatste berigten.

Het Oostenrijksche gouvernement heeft aan de ... sche regering hare voldoening te kennen gegeven ... ondersteuning van de nota, waarbij Oostenrijk de ... ming der vier waarborgen, in de depêche van ... Drouyn de Lhuys gesteld, als noodzakelijke voorw... tot het herstel van den vrede beschouwt.

Pruissen heeft aan de Bondsvergadering te F... eene nota gezonden, die gelijkluidend is met die ... Oostenrijk bij hare jongste mededeeling aan den Bo... gevoegd.

Eindelijk verzekert men hier stellig, dat het Pr... gouvernement voornemens is, om zijne bedoeling ... doen kennen, door weldra in een half-officieel org... verklaring te laten opnemen, ten doel hebbende ... te maken, dat de wapening, waarmede Pruissen zi... houdt, nooit ten doel heeft gehad, om tegen de ...

sche mogendheden partij te kiezen; maar dat zij integendeel bevonden zijn met het oog op de gemeenschappelijke gevaren, waaraan die mogendheden wederstand hebben willen bieden, en waarover Pruissen ook bezorgd moet zijn.

Men wederspreekt ook ten stelligste, dat Oostenrijk zich bij Frankrijk en Engeland zou beklaagd hebben over de wijze, waarop tegen Koning Otto van Griekenland wordt gehandeld. Oostenrijk is integendeel steeds met de Westersche mogendheden omtrent den toestand, waarin Griekenland zich geplaatst heeft, eensgezind geweest, en het heeft te Munchen en te Athene steeds zeer sterk er op aangedrongen, dat de raadgevingen van Frankrijk en Engeland gevolgd zouden worden.

De Keizer is heden ten twee ure naar Boulogne vertrokken, gevolgd door prins Jerôme.

Men wil, dat de circulaire van den Griekschen patriarch, die elke vijandige handeling tegenover de soldaten der geallieerden afkeurt, op aandrang van de Fransche en Engelsche gezanten het licht heeft gezien.

Men heeft gesproken van een plan voor den veldtogt in het Oosten, door de Oostenrijksche Commissarissen voorgesteld, die bij de generaals Raglan en de St. Arnaud is gezonden; men beweert, dat op dit oogenblik een meer algemeen plan aan de Franschen en Engelsche gouvernementen is onderworpen, ongetwijfeld voor het geval, dat het antwoord van Rusland onvoldoende zou zijn.

Men verzekert, dat het Spaansche ministerie na de tusschenkomst van het Fransche gouvernement — men voegt er zelfs bij na een eigenhandigen brief van den Keizer ontvangen te hebben — besloten heeft het vertrek van Maria Christina te beschermen. Het Fransche Gouvernement zou dit ter wille van Oostenrijk gedaan hebben.

— De *Moniteur* deelt de rapporten mede aan den maarschalk, minister van Oorlog van den divisie-generaal, opperbevelhebber van het expeditie corps van de Oostzee, van den generaal Niel, commandant van de genie van het expeditie-corps en het rapport van den admiraal Parseval-Deschênes aan den minister van marine.

De generaal Niel zegt in zijn rapport, dat het getal gevangenen en gewonden vijanden 2,400 man bedraagt. Er zijn 139 stukken, benevens 4 veldstukken, in het voornaamste fort, 46 stukken in de torens, een grooten voorraad kruid, kogels, wapenen, werktuigen, enz. gevonden.

De Keizer van Rusland had het oog op Bomarsund, om er een uitgestrekt militair etablissement te vestigen. De werken, die voltooid waren, bedroegen niet het een vijfde gedeelte der werken, die men er wilde uitvoeren. De kogels verbrijzelen eerst tegen het graniet; later schokten zij de rotsbrokken en verbraken ze. De resultaten, door 16-ponders op 550 ellen afstand en door 32-ponders op 750 ellen verkregen, laten geen twijfel over, dat men op kleinere afstanden gemakkelijk bres zal kunnen schieten in alle muren van graniet.

De admiraal Parseval-Deschênes zegt in zijn rapport, dat het nemen van Bomarsund een groote schok is voor den invloed van Rusland in de Oostzee. De Fransche kanonniers hebben bewezen, dat het graniet van Finland niet geheel tegen hunne kogels bestand is; de forten van Kroonstad en Sweaborg, die daardoor genaakbaar zijn geworden, zullen noch zoo zeker, noch onwrikbaar meer zijn.

Madrid, 26 Aug. Uit de cijfers, die door het tegenwoordige Ministerie zijn openbaar gemaakt, blijkt, dat er in de schatkist een tekort is nagelaten door het vorige Ministerie van 655,169,168 realen 4 maravedis. De minister van financien verklaart stellig, nadat hij in zijn rapport gezegd heeft, dat openhartigheid het beste regeringsbeginsel is, dat Spanje een vreeselijk bankroet te gemoet ging en bovendien, dat zoo de rust op nieuw gestoord wordt, indien de inning der belastingen niet geregeld gaat, men dan zal moeten kiezen tusschen een staatsbankroet en een buitengewoon subsidie, dat in den tegenwoordigen toestand toch slechts onvoldoende zou zijn.

In dien moeijelijken toestand heeft het Gouvernement besloten aan eene speciale commissie de redactie van de begrooting voor 1855 op te dragen en aan eene andere commissie het ontwerpen van de wetten tot wijziging van het belastingsstelsel. De belasting op onroerende goederen, vooral op voorwerpen van weelde zal ongetwijfeld verhoogd worden. Aan vijf notabelen in de finantiële wereld is de onmiddellijke ontwerping eener wet op de beurs opgedragen.

Alle kleine bladen zijn gisteren verdwenen. Een nieuw blad, *las Cortez*, waaraan de generaal San Miguel zijne medewerking beloofd heeft, zal verschijnen. Het blad, dat het orgaan van de club de *Unie* is, zal een burgtegt stelen. De club heeft zich tot eene wetenschappelijke vereeniging gevormd.

De Koningin heeft aan den Hertog van Soto Major opgedragen, de noodige bezuinigingen in haar huis te brengen.

BELGISCHE POST.

Brussel, 2 Aug. Gisteren is Z. M. naar Ostende vertrokken. De graaf de Montebello, aide-de-camp van Keizer Napoleon, die eene buitengewone zending bij den Koning vervult en die Z. M. naar Calais vergezelt, werwaarts hij morgen vertrekt, heeft in den koninklijken trein plaats genomen.

— Gisteren is de locomotief van een trein, die van Namen naar Pepinster vertrok, in den tunnel van Hodimont uit het spoor geraakt. De stoker werd als het ware verbrijzeld en de machinist werd ernstig gekwetst. Het heeft overigens geene verdere ongelukken te betreuren.

— Te Ronsen hebben ook te Mechelen eenige wanordelijkheden plaats gehad wegens de duurte der granen. Men moest zich troepen op de markt en de glazen werden bij den pastoor Janssens ingeworpen. Een detachement van de politie herstelden echter spoedig de orde.

Naar Kortrijk en Menin worden voortdurend troepen gezonden, ten einde nieuwe onlusten te beletten.

— Bij de tweede trekking van de loterij tot gedeeltelijke amortisatie van de leening, door de gemeente Luik aangegaan, die eergisteren plaats had, heeft n°. 55,475 de eerste premie van 100,000 frs. gewonnen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Overzigt van het regeringsverslag betrekkelijk den Staat der Koloniën over 1852.

(*Vervolg.*)

Gedurende 1852 heeft de Commissie tot verbetering der Indische zeekaarten, weder met vrucht hare zorgen besteed aan de bevorderingen der hydrographische kennis van Nederlandsch Indie.

Er werd voor geheel Nederlandsch Indie een volledig stel zeekaarten ontworpen, op het één millioenste der ware grootte, waarvan zoo vele exemplaren zullen worden vervaardigd, dat telke twee of drie jaren eene nieuwe oplage noodig worde, in welke de nieuwste opnamen en verbeteringen zullen worden opgenomen.

Naar dit stelsel zijn in de laatste jaren eenige kaarten in het licht gegeven; de 2de uitgaaf van die der *Eilanden en vaarwaters beoosten Java* is reeds weder tot een derde van den voorraad verminderd; en die van straat Macassar, ten vorigen jare verschenen, vond zulk een snel debiet, dat reeds aan het einde des jaars eene nieuwe uitgaaf werd voorbereid.

In bewerking waren: de kaarten van de *Oostkust van Celebes en van de Java-zee*, met inbegrip der zuidkust van Borneo, van Celebes, de Carimata-passage en Banka.

Aan particulieren werd in 1852 voor een bedrag van *f* 5700 aan kaarten en beschrijvingen verstrekt, en daarenboven voor eene waarde van *f* 1000 naar Nederland verzonden of afgegeven aan eigen en vreemde oorlogsschepen.

De inrigting van den tijdbal bleef voortdurend aan het doel beantwoorden.

De bebakening der reede van Batavia en van de vaarwaters, die derwaarts geleiden, werd behoorlijk onderhouden en geïnspecteerd.

Eeredienst.

Het bestuur van de Potestantsche Kerk in Nederlandsch Indie onderging in het jaar 1852 geene verandering.

In 1851 had dat bestuur de aandacht der Regering gevestigd op de volgens deszelfs gevoelen meer en meer toenemende verflaauwing van den godsdienstzin der Europesche bevolking van Nederlandsch Indie, en bood zij eenige conceptbepalingen aan betrekkelijk de pligtmatige viering van den Zondag en andere dagen aan de openbare Christelijke godsdienst gewijd.

Het kwam der Regering, met het oog op art. 82 van het Reglement op het beleid der regering, bedenkelijk voor, bepalingen op dit ontwerp vast te stellen, zoodat zij zich bepaalde bij eene aanbeveling in bedoelden zin aan de hoofden van gewestelijk bestuur.

Op magtiging van het opperbestuur werd de kort te voren uit Nederland teruggekeerde dr. S. A. Buddingh, laatstelijk predikant te Batavia, belast met het doen eener algemeene inspectie betreffende de Protestantsche Kerk en het schoolwezen in Nederlandsch Indie.

Ten vervolge op art. 2 van het besluit van 2 Augustus 1850, n°. 1, houdende regeling der verdeeling van het dienstwerk der predikanten in Nederlandsch Indie, werd bepaald, dat de verschillende gemeenten in de residentie Samarang tweemaal 's jaars zullen worden bezocht, boven en behalve de bezoekreizen naar die gemeenten, welke op de doorreize naar de residentien Banjoemaas, Bagelen, Kadoe en Japara twee maal 's jaars plaats hebben.

In het vorig Verslag werd aangeteekend, dat de Regering zich genegen had verklaard om, bijaldien de Engelsche gemeente te Batavia daartoe aanzoek deed, eene tegemoetkoming te verleenen in de kosten der openbare godsdienstoefening dier gemeente.

Tot dat doel werden dan ook voor het jaar 1851 en later voor 1852 subsidien verleend.

Een kort te voren uit Nederland aangekomen Protestantsche predikant, bestemd voor de dienst in Nederlandsch Indie, werd, op verzoek van den kerkeraad, voor den tijd van één jaar gedelegeerd bij den kerkeraad der Evangeliesch-Luthersche gemeente te Batavia, om de betrekking van voorzitter bij dien raad waar te nemen, bepaaldelijk met het doel om de vereeniging van de Evangelisch-Luthersche met de Protestantsche gemeente te Batavia zoo mogelijk tot stand te brengen en tevens de herderlijke dienst, waaronder evenwel niet werd begrepen de predikdienst, bij de Luthersche gemeente te vervullen.

De van verlof uit Nederland teruggekeerde predikant H. H. Schiff werd, in afwachting van eene vaste standplaats, tijdelijk belast met de waarneming van de dienst bij de Protestantsche gemeenten in Rembang en Japara.

Aan twee zendelingen van het Nederlandsche zendelinggenootschap te Rotterdam werd toegestaan zich respectivelijk te Boelekomba en te Bonthain (Z. W. Celebes) te vestigen, ten einde, genot van vrije woning, behalve de verrigting der werkzaamheden aan hunne zending verbonden, ook als hoofdonderwijzer werkzaam te zijn voor het geven van gratis elementair onderwijs aan de jeugd der Christelijke gemeente dier plaatsen, en om jaarlijks van hunne werkzaamheden verslag te doen aan den kerkeraad der Protestantsche gemeente te Macassar.

Tevens werd ter beschikking dier zendelingen gesteld eene som van *f* 2000 voor den opbouw te Boelekomba en te Bonthain van gebouwen, geschikt tot woning der zendelingen en tot het houden der school en van godsdienstoefeningen.

Aan bestuurders van het Javaansch medewerkend zendeling genootschap, tevens uitmakende het bestuur van het *Nederlandsch-Oost-Indische Bijbelgenootschap*, werd op hun verzoek om die beide genootschappen te vereenigen onder den naam van *Nederlandsch-Oost-Indisch Zendeling- en Bijbelgenootschap* te kennen gegeven, dat er bij het Gouvernement geen bezwaar tegen deze zamensmelting bestond.

Aan eenen zendeling-leeraar te Koepang, die vroeger eene toelage van *f* 100 's maands van het Nederlandsch zendeling-genootschap ontving, werd, toen het genootschap daarmede ophield, een gelijke som uit 's Lands kas als tractements-verhooging verleend.

In het jaar 1852 werd de Hendrikskerk te Macassar, aldus genaamd ter herinnering aan het bezoek van Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden, voltooid en op den 2den Mei plegtig ingewijd door den predikant bij de Protestantsche gemeente aldaar H. Marnstra.

Magtiging werd verleend om de woning van den leeraar bij de Christen gemeente te Depok en Tjitajam (afdeeling Buitenzorg) voor 's Lands rekening te vernieuwen.

In het 23ste jaarlijksche verslag van het Rhijnsche zendeling-genootschap komen eenige bijzonderheden voor aangaande den uitslag der van wege hetzelve aangewende pogingen om op Borneo het Christendom te verbreiden.

Behalve te Banjermassing zelf, waren in de landschappen Poelo Petak, Mentangie en Sihong zendelingen gevestigd.

Op de hoofdplaats Banjermassing ondervonden hunne pogingen veel tegenstand, bij de Maleijers door het fanantisme der handjies en priesters, en bij de Chinezen door hunne geldzucht en den invloed der Daijaksche vrouwen.

Op andere plaatsen slaagden zij er in den afkeer, welke aanvankelijk bij de Daijakkers tegen hen bestond, te overwinnen en vooral met behulp van het schoolonderwijs het godsdienstig onderwijs uit breiden.

Roomsch-Katholijke.

Na het overlijden van mgr. Jacobus Grooff, bisschop van Canea in partibus infidelium, apostolisch vicaris van Batavia, nam mgr. V. M. Vrancken, die bij Koninklijk besluit van 10 Julij 1847, no. 86, als bisschop van Colophon in partibus infidelium en als coadjutor cum futura successione van dien kerkvoogd erkend was, den titel van apostolisch vicaris van Batavia aan.

De aan dezen kerkvoogd toegevoegde Roomsch-katholijke geestelijkheid in Nederlandsch-Indie bestond uit acht geestelijken, waarvan 2 te Batavia, 2 te Samarang, 2 te Soerabaija, 1 te Padang en 1 tijdelijk op Banka.

Deze laatste was in October teruggekomen van het Chineesch collegie te Poelo Pinang, werwaarts hij in 1850 met voorkennis der Regering gezonden was om de Chinesche taal te leeren.

Ten einde door eenen vasten regel te bepalen zouden zijn de voordeelen, welke aan Roomsch-katholijke geestelijken, die kerkelijke reizen doen, behooren te worden toegekend werd als bestendiging van de bestaande gewoonte bepaald, dat wanneer de Gouverneur-Generaal aan eenen Roomsch-katholijken geestelijke toestaat eene kerkelijke reis te doen in een gedeelte van Java; *a.* op dien geestelijke van toepassing is het reglement op de reis- en verblijfkosten voor civile ambtenaren, gearresteerd bij besluit van den Commissaris-Generaal van 31 Maart 1828, n°. 34; *b.* aan dien geestelijke worden toegekend: 1°. het kosteloos gebruik van paarden, waar die van gouvernementswege gesteld zijn of kunnen worden verstrekt; 2°. boven het getal koelies, op hetwelk de geestelijken volgens hunnen rang aanspraak hebben, nog vier koelies en een gloddakpaard, welke laatsten, als dienende voor het vervoer van de noodige kerkgoederen, in rekening mogen worden gebragt van af de plaats, waar die goederen zich in den regel bevinden, en gedurende de verdere reizen over het aangewezen gedeelte van Java; *c.* in acht te nemen het bepaalde bij besluit van 3 December 1834, n°. 5 (*Staatsblad* 1834, no. 63), en bij art. 1 der resolutie van 6 September 1835, no. 24.

Ter tegemoetkoming in de kosten van gebouwen voor de Roomsch-katholijke eeredienst werd in 1852 door de Regering toegestaan: *a.* voor de vergrooting en verbetering van de Roomsch-katholijke kerk te Soerabaija *f* 5000; *b.* voor den opbouw van eene Roomsch-katholijke kerk te Padang *f* 31,227.10. Te Batavia werd een ruim en doeltreffend huis gebouwd voor den Bisschop en twee geestelijken, voor welk werk in het vorige jaar een som van *f* 16,324.00 door de Regering was beschikbaar gesteld. De kosten eener kapitale herstelling aan het kerkgebouw werden uit eigen fondsen bestreden.

Mohammedaansche.

In 1852 werd overgegaan tot de afschaffing van de incognitie, welke, krachtens onderscheidene bepalingen, van de als bedevaartgangers naar Mekka vertrekkende inlanders geheven werd. De moeijelijkheden aan de heffing verbonden en de menigvuldige ontduikingen derzelve hebben tot die afschaffing geleid.

's Gravenhage, 2 September.

Bij Koninklijk besluit van 11 Mei jl. is bewilliging verleend tot oprigting der Nijmeegsche Sleep- en Vracht-Stoomboot-Maatschappij, op den voet als bij het overgelegd ontwerp der

acte van oprigting bepaald is; en tevens verklaard, dat deze bewilliging geene verandering brengt in de voorwaarden, welke verbonden zijn of zullen worden aan de van Koningswege aan de adressanten of aan een hunner verleende of te verleenen concessie voor de Sleep- en Vracht-Stoomboot-dienst, waartoe de vennootschap betrekking heeft.

Z. M. heeft benoemd tot griffier bij het kantongeregt te Winschoten Mr. H. C. A. Thieme A.Czn., advoc. te Groningen; aan D. Bakker, op zijn verzoek, verleend eervol ontslag als commissaris van politie te Hoorn; benoemd tot substit.-officier bij de arrondissem.-regtbank te Winschoten Mr. W. J. Feith, thans substit.-griffier bij dezelve regtbank; en aan den gepensioneerden 1sten luit. H. Steenbergen het voortdurend dragen vergund van de activiteits-uniform van het wapen, waartoe hij het laatst heeft behoord.

* Z. K. H. prins Hendrik is gisteren avond ten 6½ ure, uit Weimar in de residentie teruggekeerd. H. D. verblijf alhier zal evenwel niet van langen duur zijn, daar Z. K. H. zich spoedig naar Luxemburg zal begeven.

Voorburg, 1 September. Het geheele dorp Voorburg had heden een regt feestelijk aanzien. Tal van vlaggen en menigte van groen, zoo in slingers aan de huizen als over de straat, ja, daar het juist kermis is, ook aan alle kramen, getuigde van de algemeene vreugde en deelneming in de ondertrouw van de eenige dochter van den heer M. A. F. H. Hoffmann alhier, met den baron Wassanaar van Katwijk. Eene buitengewone levendigheid heerschte er dan ook den geheelen dag. Des avonds was de bewaarschool, waarvan de bruid directrice is, en die mede geheel groen was gemaakt, ook binnenshuis, eenvoudig maar keurig en smaakvol van buiten en van binnen geïllumineerd, en was vooral daar eene menigte menschen verzameld om het bruidspaar te zien, dat tegen 8 ure het gebouw binnentrad, vergezeld door een aanzienlijk gezelschap. De kinderen waren allen daar bijeen; een achttal meisjes, ontving het paar aan den ingang en strooide met bloemen en met groen. In de school gekomen sprak de onderwijzeres een kortelijk woord tot het paar, de kinderen zongen allerliefst een welkomst versje en boden directrice eenige kleine geschenken tot eene gedachtenis aan. Daarna werden de kinderen onthaald en speelden en zongen nog eenigen tijd voort, waarna het gezelschap hoogst voldaan de voortreffelijke inrigting verliet. Alles liep in de meeste orde af en deze dag zal nog lang in het geheugen der ingezetenen en der kinderen blijven leven.

Uit het Statistisch Jaarboekje, blijkt, dat het getal brieven sedert de invoering van de tegenwoordige postwet, 1 Sept. 1850, steeds is vermeerderd: in 1852 bedroeg dat getal 1,517,175, dat is 14,1 pct. meer dan in 1851, en in de 8 eerste maanden van 1853 746,444 brieven, dat is 9,2 pct. meer dan in de 8 eerste maanden van 1852. Daar de postwet 1 Sept. 1850 is ingevoerd, vergelijkt de schrijver de getallen port betalende brieven in de maand Aug. der 4 laatste jaren. De uitkomst is:
1850 544,842 brieven; 1851 940,086; 1852 1,058,752; 1853 1,167,442 brieven. Derhalve in 3 jaren eene vermeerdering in verhouding—100,214.
In de 9 eerste maanden van 1852 was het getal gefrankeerde brieven 1,309,246 en, in de 9 eerste maanden van 1853 was het 1,409,466. De postzegels zijn ingevoerd 1 Jan. 1852; van dat tijdstip tot 30 Sept. 1853 waren verkocht 3,328,400 stuks ter waarde van *f* 271,353.90.

Reeds gisteren deelden wij mede, dat de regtbank, in raadkamer, de zaak van Johann Heinr. Kemper verwezen heeft naar den procureur-generaal bij het geregtshof van Noord-Holland. Zoowel in het requisitoir van den officier van justitie, als in de ordonnancie der raadkamer, moeten de feiten der opvolgende gruwelen breedvoerig zijn gepreciseerd. Denzelfden dag reeds is aan den beklaagde de verzending der stukken beteekend. De instructie werd onlangs gesloten na het inkomen van het rapport van den hoogleeraar von Baumhauer, omtrent het hem opgedragen scheikundig onderzoek der kleederen van Kemper. De vele bloedvlekken, die opgekomen zijn, en de plaatsen, waar die op de kleedingstukken gevonden worden, moeten aanleiding geven tot het vermoeden, dat welligt een zijner slagtoffers, na het bekomen eener bloedige wonde, zich verweerd zal hebben. Wij vernamen voorts nog deze bijzonderheden: dat de beklaagde, die nu 21 jaren oud is, reeds op zijn 16en jaar in Hanover tot eene korte gevangenisstraf wegens diefstal veroordeeld werd; — dat gelijk wij reeds vroeger gemeld hebben, hebzucht weder de eenige drijfveer tot zijne gruweldaad is geweest; — en dat zijne bij den heer regter-commissaris afgelegde bekentenis plaats had, nadat het leugenachtige van zijne vroegere opgaven en het onhoudbare daarvan was bewezen, en dat hij eerst na die bekentenis door een geestelijke is toegesproken. — Het eenig overgebleven kind van Prickwinkel, oud 4 jaren, is sedert 10 Augustus jl. hersteld, en bij haren vader terug; de meid bevindt zich nog in het Binnen-Gasthuis.

Daar de wet den beklaagde alsnu tien dagen geeft ter indiening eener memorie van suggestie, — waarna de acte van beschuldiging beteekend moet worden — en de teregtstelling volgens de wet eerst na 14 dagen daarna kan plaats hebben, is het te gissen, dat deze zaak ten vroegste niet behandeld kan worden vóór het eind dezer, of het begin der volgende maand. (*A. C.*)

De heer Adrianus van der Heijden, geboren te 's Hertogenbosch, is den 10 Aug. te Brussel overleden, en heeft bij testament zijn vermogen, dat nog al aanzienlijk kan genoemd worden, geheel vermaakt aan het Departement tot Nut van 't Algemeen te 's Hertogenbosch.

Wij lezen in de Nieuwe Rott. Courant het volgende: In de *Allgem. Auswanderungs-Zeitung* komt voor een artikel van wettelijke bepalingen hier te lande betreffende de landverhuizers. De landverhuizers hebben hier volstrekt geene zekerheid. Ieder, die patent neemt, kan zich met hun vervoer in laten, zonder te behoeven waarborgen te geven voor goede behandeling der passagiers of voor behoorlijke uitvoering der contracten. Overal elders is hiervoor op de doelmatigste wijze gezorgd. Hier kunnen de arme landverhuizers op allerlei wijzen worden gekneveld, zonder dat iemand zich hunner aantrekt; terwijl, al zou men verhaal zoeken, men ondervinden zou dat op velen, die zich met het vervoer inlaten, niets te verhalen valt. Daarvan is het gevolg, dat de stroom der landverhuizers zich minder over ons land beweegt en zich weldra geheel daarvan zal verwijderen, tot groot nadeel voor onzen handel. Het vorige ministerie heeft een wetsontwerp voorgesteld, dat aan de regering de magt zoude gegeven hebben de maatregelen te nemen, die de zaak vordert. Met zijne aftreding is het ontwerp blijven liggen, en thans hoort men er niets meer van. Het is dus te hopen, dat in de volgende zitting de zaak op nieuw worde ter hand genomen.

De Kerkdienst in het Kamp bij Zeijst zal, voor zoo veel aangaat de Protestanten, den 3 Sept. worden waargenomen door den Eerw. heer B. P. Verbeek, pred. te Doorn, den 10 Sept., door den Eerw. heer H. J. Bruins, pred. te Leusden, en den 17 Sept., door den Eerw. heer R. Rodenburgh Mentz, pred. te Utrecht.

Nijmegen, 31 Aug. De kerkelijke armbesturen alhier hebben den 29sten dezer berigt ontvangen van heeren burgemeester en wethouders, dat, vermits volgens art. 20 der Armenwet, de verzorging der armen aan de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid wordt overgelaten, het bestuur der algemeene armenfondsen zich verpligt zal zien de armen, tot dusverre uit die fondsen ondersteund, met den 1sten Sept. te verwijzen naar het armbestuur van de godsdienstige gezindheid, waartoe ze behooren. Den volgenden dag werd dan ook aan die armbesturen door regenten over de algemeene armenfondsen kennis gegeven, dat de gewone maandelijksche bedeeling op den 1sten Sept. aanstaande niet zou plaats hebben, en dat zij de armen naar de kerkelijke armbesturen zouden verwijzen. Men is nieuwsgierig, of het algemeen armbestuur dat besluit zal uitvoeren; de gevolgen daarvan zouden niet te berekenen zijn, omdat daardoor honderde huisgezinnen op eenmaal den onderstand missen, dien zij jaren lang genoten hadden. (*Arnh. Ct.*)

Leeuwarden, 31 Aug. Eergisteren is in de gehoudene vergadering van den gemeenteraad besloten, zich bij eerbiedig adres tot Z. M. den Koning te wenden ten einde de gedane aanvraag door de heer C. S. Sixma baron van Heemstra, c. s., om de concessie tot den aanleg en exploitatie van een spoorweg van Harlingen naar Rheine, met eene zijtak van Leeuwarden naar Groningen te ondersteunen.

Groningen, 1 Sept. Wij vernemen dat het bestuur der Vereeniging voor diensboden alhier, in zijne laatste vergadering besloten heeft, maatregelen te nemen tot het zoo mogelijk afschaffen der zoogenoemde vrije week, welke in menig opzigt dikwerf zoo nadeelig werkt op den dienstbaren stand en daartoe de leden der vereeniging zal verzoeken, bij de inhuring en indienstneming van nieuwe dienstboden, het afschaffen der vrije week in aanmerking te nemen. Het bestuur vleit zich, dat door het voorbeeld der leden, ook anderen zullen worden aangemoedigd tot dit vooral voor de dienstboden zelve zoo nuttig werk.

— Als een bewijs van belangstelling in onze uitmuntende stads-bewaarscholen kan dienen, dat de stadszuiderbewaarschool op den morgen van den 28sten Augustus zóó druk werd bezocht, dat het publiek nu en dan belet werd zich vrij te kunnen bewegen. — Het behoeft wel niet gezegd te worden, dat dit uitmuntend gebouw, waarvan niet alleen de wanden treffend tot de bezoekers spreken, maar alles strekt om de belangstelling in deze allerweldadigste inrigtingen op te wekken, door allen met groot genoegen en tevredenheid werd bezocht. Den volgenden morgen werd in deze inrigting eene publieke les voor de ouders der kinderen, die deze school bezoeken gegeven, die menige traan uit de oogen van dankbare vaders en moeders lokte. Deze les werd gevolgd door een onthaal van al de kleinen — tusschen 300 en 400 in getal — dat bij heel de schaar een' onuitsprekelijke blijdschap verwekte en ook de ouders diep trof; niet alleen omdat zij hunne lieve kleinen zoo gelukkig zagen, maar ook omdat de zorg en liefde voor hun kroost, van den kant der commissie over deze school, weder zoo krachtig tot hunne harten sprak. (*G. C.*)

Eene aanwijzing, in drie bladen, voor de berekening der prijzen, tegen welke telegrafische berigten naar de Nederlandsche kantoren en langs de verschillende thans daartoe openstaande wegen naar het buitenland kunnen worden verzonden, is tegen den prijs van *f* 0.50 aan de kantoren van den rijkstelegraaf voor het algemeen verkrijgbaar gesteld.

Van regeringswege wordt, ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken, verzonden n°. 31, 1ste afdeeling, der *Gesetz-Sammlung* voor Hannover, houdende eene aankondiging van 15 Aug. jl., waarbij de vroeger bepaalde contrôle van afkomst wordt opgeheven voor de boter, welke binnen de grenzen der tolkantoren Brinkum, Geestemünde, Stade en Neuhaus aan de Oste wordt ingevoerd.

Correspondentie.

Wij ontvangen uit verschillende gedeelten van N[illegible] Brabant klagten over de zeer ongeregelde ontvang[illegible] onze courant, sedert nu eene maand. Daar wij steeds z[illegible] dat de courant geregeld wordt verzonden, moet de [illegible] liggen aan de postadministratie en voor zooveel da[illegible] het Haagsche Postkantoor kan verholpen worden, he[illegible] wij daarvan kennis gegeven en hopen, dat de ongere[illegible] bezorging voor het vervolg niet meer plaats zal hebb[illegible]

Per Telegraaf.

Londen, Zaturdag 2 September (2 ure). Cons[illegible] 95⅝, ¾; Mexico N. 3 pct. 24¾, ⅞; Peru N. 4½ p[illegible] 74 ex div.; Sardinie 5 pct. 88¼; Spanje binnenl. [illegible] 38, 38½; dito 1 pct. 18⅝, ⅞; dito Certific. 5¼, [illegible] Passiven 3¾, 4¼; Russen 4½ pct. 89; dito 5 pct. [illegible] div.; Holl. 2½ pct. 62½; dito 4 pct. 94; Turks[illegible] ning 6¼, ½.
De fondsen waren tamelijk vast.

Weenen, Zaturdag 2 September. N. Meta[illegible] N. Leen. 95; Lomb. 94; Bankactien 1275; Zilv[illegible] Wissel Londen 11.14; dito op Parijs 135½.
De inschrijvingen gingen de 450 millioen niet te[illegible]

Liverpool, Zaturdag 2 September. Heden [illegible] markt 8000 balen katoen omgezet.

Advertentien.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY *zijn een onvergel[illegible] middel voor gal- en leverziekten, gebrekkige spijsve[illegible] enz.* De weduwe van eenen officier in dienst der O[illegible] dische compagnie, woonde sedert geruimen tijd in Ca[illegible] waar zij zoo sterk leed aan maag- en leverkwalen, [illegible] geenerlei voedsel meer kon verteren, zij had bijna [illegible] hondelijk zware hoofdpijnen, zenuwtrekkingen, en [illegible] neerslagtig, gewone gevolgen van een bedorven gestel[illegible] geneesmiddelen hadden gebaat, en hare vrienden gav[illegible] hoop op van haar te zien herstellen, tot dat zij ha[illegible] vlugt nam tot de pillen van Holloway, waardoor [illegible] zes weken tijds eene volmaakte gezondheid herkreeg[illegible]
Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als v[illegible]
Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.75, *f* [illegible] *f* 20.50. Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, [illegible] *f* 13.85, *f* 20.95.
Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen [illegible] VAN RENESSE, te 's Hage; bij B. ADAMA, te Ams[illegible] bij de Wed. A. P. MILIUS, te Utrecht en bij J. ST[illegible] MAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede te [illegible] Strand 244, HOLLOWAY'S Etablissement.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 2 September 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.		
Ned. W. Schuld.	2½	60 13/16, 7/8, 13/16		Pct.	
Dito Certificat. .	3		*Hope* 1798/1816	5	102[illegible]
Dito Dito . .	4	90 7/8	Dito 1828/1829	5	102[illegible]
O. I. Leening. .	4		Cert. 1831/1838	5	84[illegible]
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	
Hand.-Maats. .	4½	124	Dito *Hope* . . .	4	79[illegible]
Belgie.			Dito *Stieglitz* .	4	77[illegible]
Certificaten. . .	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild* .	2½	49 1/8, 1/4, 3/16	Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	
Obligatiën . . .	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	18 5/8, 11/16	Obligatiën . . .	4	[illegible]
Dito Buitenl. .	3				
D° Binnenl. 6/m.	3	32 7/8, 33 15/16	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		5 3/8, 9/16	Metalliek . . .	5	70[illegible]
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	80[illegible]
Portugal.			Dito letter B. .	5	80[illegible]
Londen nieuwe.	5	37 1/4, 5/16	Dito 1847 . . .	2½	85[illegible]
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	2½	85[illegible]

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 97½; Mexic. [illegible] 3 pct. $23\frac{13}{16}$, 24; dito Onb. $23\frac{13}{16}$, 24; Peru 4½ [illegible] 72⅛, 71½.

Hollandsche fondsen waren algemeen lager aangebod[illegible] vreemde effecten blijft de markt bijna onveranderd. A[illegible] Oostenrijksche en Spaansche waren beter te plaatsen[illegible] Peruanen zijn op het beter Londensch merk veel koo[illegible] geëffectueerd, waardoor ze nu 4 pct. zijn gestegen. [illegible]

PARIJS, Donderdag 31 Augustus. Fr. 4½ pct. [illegible] dito 3 pct. 74.20; Sp. binn. 3 pct. 32⅛; dito 1 p[illegible]

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Grave[illegible]